

Verksamhetsberättelse 2022

Innehåll

1. ÅSUBs uppdrag och styrning	3
2. Översikt	4
3. Resurser och verksamhetsförutsättningar 2022.....	5
4. Verksamhetsmål och delmål.....	7
4.2 Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling.....	11
4.3 Effektiv och säker produktion.....	13
4.4 Organisation och samverkan med partners stöder ÅSUBs utveckling	14
4.5 Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden.....	16
5. Horisontella fokusområden	18
5.1 Genusperspektivet	18
5.2 Hållbar utveckling	18
5.3 Självstyrelsen.....	19
6. Strategiska fokusområden för verksamhetsåret	20
6.1 Bärkraftiga välfärdssystem	20
6.2 Offentliga sektorns utveckling	21
6.3 Bärkraftig ekonomi och näringslivsutveckling efter coronapandemin.....	22
6.4 Miljö och hållbar utveckling.....	23
6.5 Övriga utvecklingsområden och -projekt.....	24
6.6 Sammanfattning av förverkligandet av verksamheten 2022.....	24
Bilaga I: Direktion och personal under 2022	26
Bilaga II:	28
Övergripande mål och prioriteringar	28
Målsättningar för statistikproduktionen.....	28
Målsättningar för analys- och forskningsverksamheten.....	29
Bilaga III: Publicerat enligt plan och förverkligande 2022	30
Bilaga IV: Förvaltningsberättelse	31

1. ÅSUBs uppdrag och styrning

I lagen om Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅFS 116/93) stadgas att statistik- och utredningsbyrån (ÅSUB) har till uppgift att verka som Ålands officiella statistikmyndighet samt att bedriva utrednings- och forskningsverksamhet. ÅSUB har under år 2022 letts av en direktion bestående av sammantaget sju sakkunniga och representanter för de som efterfrågar byråns tjänster och uppgiftslämnarna (Bilaga I).

Direktionen antog en ny vision för ÅSUB under 2020:

ÅSUBs producerar statistik och samhällsanalys av hög kvalitet för förståelsen och utvecklingen av det åländska samhället.

ÅSUBs övergripande mål har FN:s grundläggande principer för officiell statistikproduktion som bas och följer Riktlinjer för europeisk statistik (European Statistics Code of Praxis). Syftet med de övergripande målen är att säkra att de resurser som huvudmannen tillför ÅSUB används på bästa möjliga sätt. På förslag från direktionen fastställde landskapsregeringen 2020 uppdaterade övergripande mål för ÅSUB. Målen framgår av bilaga II.

Därtill har direktionen antagit ett fyraårigt verksamhetsprogram som omfattar direktionens hela mandatperiod 2020–2023.

Verksamhetsplanen för 2022 specificerar de fem verksamhetsmål som verksamhetsprogrammet omfattar och som stöder de övergripande kvalitetsmålen. Verksamhetsmålen bidrar till ett kontinuerligt fokus på kvaliteten i ÅSUBs produktion. De fem verksamhetsmålen är

- Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUBs fakta
- Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling
- Effektiv och säker produktion
- Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUBs utveckling
- Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden.

Vidare lyfter planen fram fyra tematiska fokusområden med målet att stöda åländska beslutsfattare inom offentlig och privat sektor med kunskapsunderlag inom aktuella områden. Dessa tematiska fokusområden är

- Bärkraftiga välfärdssystem,
- Offentliga sektorn i utveckling,
- Bärkraftig ekonomi och näringslivsutveckling efter coronapandemin samt
- Miljö och hållbar utveckling.

Tre horisontella fokusområden ska enligt planen genomsyra produktionen och verksamheten, nämligen genusperspektivet, hållbar utveckling samt självstyrelsen.

Arbetsordningen som direktionen fastställt anger ansvarsfördelningen och beslutsnivåerna mellan befattningarna inom myndigheten och uppdragspolicyn ger vid sidan om verksamhetsplanen stöd för prioriteringarna mellan uppdrag.

Strukturen i berättelsen över verksamheten 2022 följer verksamhetsplanen för 2022.

2. Översikt

ÅSUB är en oberoende myndighet som leds av en direktion. Under verksamhetsåret har direktionen hållit fyra möten.

Statistikproduktionen regleras i statistiklag för Åland (ÅFS 42/94). ÅSUB utvecklar, framställer och sprider statistik samt samordnar statistikproduktionen och lämnar statistik till internationella organisationer såsom det nordiska samarbetet och FN. Statistiken som underlag för beslut, stärker tilliten till beslutsprocesserna och bidrar därmed till utvecklingsmål 2 i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Utrednings- och forskningsverksamhetens övergripande målsättning är att utveckla en kunskapsbas och att erbjuda analyskompetens för samhällets beslutsfattare.

Verksamhetsåret har präglats av fortsatt hög aktivitet. Efterdyningarna av restriktionerna i samband med pandemin och de ekonomiska effekterna av Rysslands anfall mot Ukraina, de stigande energipriserna, hög inflation och flaskhalsar i leverantörskedjor har medfört behov av framtagning av extra beslutsunderlag och analyser. ÅSUB har även haft särskilda aktiviteter och publiceringar för att uppmärksamma självstyrelsens 100-årsjubileum.

Under året togs inkomstregistret respektive en ny rapporteringsmodell för kommunalekonomin i bruk. Projekten utgör led i att öka automatiseringen inom statistikproduktionen. ÅSUB har fortsatt insatserna för att bibehålla dataskyddet på en hög nivå. Informationen om ÅSUBs dataskydd och lagstöd för personuppgiftsbehandling utvecklades och ett nytt antivirusprogram togs i bruk.

Verksamheten inom ÅSUB kräver gedigen metod- och databearbetningskunskap, varför kompetensinsatserna har fortsatt i enlighet med myndighetens kompetensutvecklingsprogram. ÅSUB erbjuder personalen friskvård i form av motions- och kulturaktiviteter samt förebyggande massage.

ÅSUB höll i september ett frukostseminarium på temat Kan man lita på statistik och urvalsundersökningar? Kenth Häggblom och Sanna Roos introducerade.

3. Resurser och verksamhetsförutsättningar 2022

ÅSUBs viktigaste resurs är den kvalificerade personalen. Personalresurserna har på årsbas bestått av tio fasta heltidstjänster samt två tillfälliga tjänster på deltid som använts inom utrednings- respektive statistikverksamheten för att täcka upp för myndighetens deltidstjänstledigheter, uppdragsverksamhet och konjunkturrapportering. Därtill har ÅSUB kunnat erbjuda plats för en högskolepraktikant under hösten. Av de anställda i slutet av året var sju kvinnor och fem män. Två anställda innehar forskarexamen och en utredare är deltidstjänstledig för forskarstudier (Bilaga I).

Uppgiften som officiell statistikmyndighet inklusive de administrativa grundfunktionerna, IT-infrastrukturen och den kompetensutveckling som krävs för att upprätthålla rollen, finansieras av budgetanslaget från lagtinget. Statistikuppdrag, omfattande utredningsprojekt samt forskning finansieras av uppdragsgivarna och forskningsprogram.

Arbetstidsresursernas fördelning på olika slag av arbetsuppgifter och respektive enhet inom myndigheten under 2021 samt berättelseåret 2022 redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Den arbetade tidens fördelning 2021 och 2022, antal arbetade timmar

	Övergripande		Statistik		Utredningar		Totalt	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Kärnverksamhet, statistik- och utredningsproduktion			6 012	6 157	4 310	4 513	10 321	10 670
Anbud, kontrakt			17	27	115	113	132	140
IT, programvaror webbplats, förmedling	697	486					697	486
Utbildning, metodutveckling			194	352	298	389	492	741
Planering, uppföljning, utveckling, personal, ekonomi, administration, externa aktiviteter	3 002	2 704	234	212	159	269	3 395	3 185
Totalt	3 699	3 190	6 457	6 748	4 881	5 284	15 037	15 222

Den totala arbetstiden under året (exklusive praktikanter) uppgick till 15 222 timmar, vilket är drygt en procent mer än året innan, men fortfarande väsentligt lägre än ett "normalår". En befattning var obesatt under våren och sommaren och rekryteringsprocesserna efter händelserna 2021 pågick in på 2022, vilket påverkade personalresurserna. Av de arbetade timmarna inom ÅSUB ägnades cirka 70 procent av arbetstiden åt kärnverksamheten inom statistik och analys, en andel som legat på ungefär samma nivå de senaste åren. Sammantaget cirka 22 procent av tiden gick till planering, uppföljning, utveckling, kvalitetssäkring, anbud och extern kommunikation. Bland annat lades extra tid på framtagning av en ny kommunikationspolicy, den nya grafiska profilen implementerades och webbplatsen uppdaterades.

Nästan 4,9 procent av tiden avsattes för metodutveckling och utbildning, där insatserna inom kvalitet och säkerhet, statistiska metoder, undersökningsmetodik och kommunikation var dominerande under året. Tiden för kompetensinsatserna var lite högre än tidigare tack vare satsningen på medverkan vid Nordiska statistikermötet.

En sammanställning av arbetstiden för kärnverksamheten efter finansieringsform visar att den externa finansieringsgraden under berättelseåret uppgick till cirka 47 procent, vilket innebär en fortsatt hög nivå (tabell 2). Det är således även framöver viktigt att vara uppmärksam på att projekt- och uppdragsverksamheten inte sker på bekostnad av utvecklingen av den ordinarie statistikproduktionen och kärnverksamheten.

Enligt direktionens beslut ger ÅSUB kostnadsfri service för sammanställningar, bearbetningar och rådgivningar på upp till en timme per förfrågan. Utvecklingen av den avgiftsfria servicen följs upp särskilt enligt uppdrag från direktionen. Servicen omfattade drygt 200 timmar år 2022, vilket motsvarar cirka sex arbetsveckor eller något lägre än året innan. Det bör dock framhållas att det här slaget av aktiviteter tenderar att underskattas i tidsrapporteringen.

Som framgår av tabellen nedan gäller den höga debiteringsgraden särskilt arbetsinsatserna inom utrednings- och analysverksamheten. Det bör dock framhållas att ÅSUB därutöver debiterar Statistikcentralen för merarbete inom de statistikområden där ÅSUB samlar in uppgifter för rikets behov.

Tabell 2. Finansieringen av personalens arbetstid inom kärnverksamheten fördelad på statistikproduktion och analys/utredningar 2022, antal timmar.

	Statistik	Utredningar	Totalt
Finansierat av fasta bugeten	5 593	80	5 673
Projekt- / uppdragsfinansiering	564	4 433	4 997
Kärnverksamhet, totalt	6 157	4 513	10 670

ÅSUB tillämpar nettobudgetprincipen varför förverkligandet av budgeten är bindande på myndighetsnivån. Resultaträkningen för år 2022 visar att ÅSUB:s samlade budgetomslutning uppgick till 957 658 euro (908 521 euro 2021) och verksamhetsbidraget till -661 817 euro (-626 916 euro 2021), se tabell 3. De externa projekt- och försäljningsintäkterna uppgick sammantaget till 295 841 euro (281 605 euro 2021), vilket var något över budget. Verksamhetsbidraget blev 13 183 euro lägre än budgeterat.

Under året gjordes utöver plan en större satsning på inköp av en programmerings-tjänst för att anpassa data i kommunernas förnyade ekonomirapportering till ÅSUB:s statistikdatabaser och webbplatsen förnyades. I övrigt har utfallet för verksamheten följt budgeten mycket nära.

Nettoresultatet för verksamhetsåret uppgick till 13 183 euro (62 084 euro 2021).

Tabell 3. Resultaträkning 2022 (preliminära uppgifter)

Kontostruktur	Utfall 2022	Budget 2022	Återstår helår 2022	% av budget 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Försäljningsintäkter	295 841,31	287 000,00	8 841,31	103,1 %	281 605,49	357 683,73
Övr verksamh intäkt		1 000,00	-1 000,00			1 419,60
Summa Verksamhetens intäkter	295 841,31	288 000,00	7 841,31	102,7 %	281 605,49	359 103,33
Personalkostnader	-720 568,26	-762 903,00	42 334,74	94,5 %	-701 423,05	-732 746,21
Köp av tjänster	-154 709,48	-116 797,00	-37 912,48	132,5 %	-123 476,18	-105 285,96
Material förnödenh	-12 073,62	-14 300,00	2 226,38	84,4 %	-14 298,22	-21 473,18
Övr verksamh kostn	-70 306,48	-69 000,00	-1 306,48	101,9 %	-69 323,69	-67 248,78
Summa Verksamhetens kostnader	-957 657,84	-963 000,00	5 342,16	99,4 %	-908 521,14	-926 754,13
Summa Verksamhetsbidrag	-661 816,53	-675 000,00	13 183,47	98,0 %	-626 915,65	-567 650,80
Finansiella intäkter och kostnader						-9,00
Summa Årsbidrag	-661 816,53	-675 000,00	13 183,47	98,0 %	-626 915,65	-567 659,80
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-661 816,53	-675 000,00	13 183,47	98,0 %	-626 915,65	-567 659,80

En målsättning för ÅSUB har varit att öka långsiktigheten i produktionen genom att prioritera återkommande projekt samt projekt som faller inom ÅSUBs prioriterade områden. För att säkerställa beslutsfattarnas mera omedelbara behov av kunskapsunderlag tillämpas ramavtal samtidigt som ÅSUB ökat användningen av analysverktyg som kan möta mera kortsiktiga analysbehov inom till exempel lagberedningen och landskapsförvaltningens utvecklingsarbete. ÅSUB har ingått ramavtal och långsiktiga avtal med landskapsregeringen och med externa forskningsinstitut.

Medverkande från Nordregio och ÅSUB i seminariet framtidens arbetsmarknad och grön omställning oktober 2022.

4. Verksamhetsmål och delmål

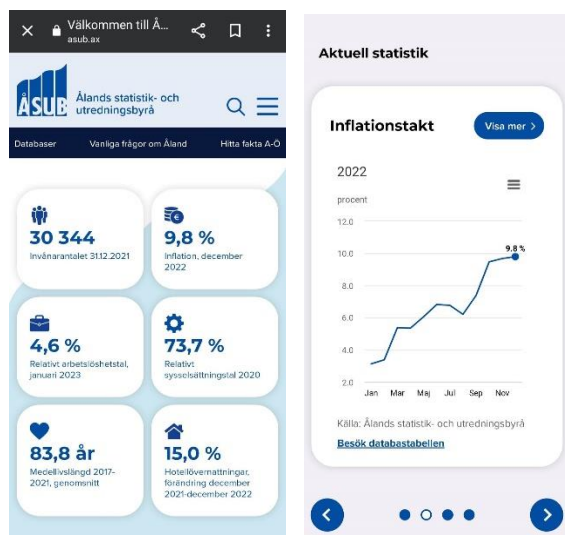
För att uppfylla de övergripande mål som landskapsregeringen har fastställt prioriterar ÅSUB fem verksamhetsmål i utvecklingsarbetet. I fyraårsprogrammet presenteras för varje verksamhetsmål konkreta mätbara delmål som ska uppfyllas inom år 2023. Samtliga prioriterade verksamhetsmål är centrala för att trygga det

starka förtroendekapital samt det kvalitetsarbete som kännetecknar ÅSUBs verksamhet. Nedan presenteras aktiviteterna under varje verksamhetsmål och hur delmålen förverkligats under året.

4.1 Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUBs fakta

Webbplatsen (WWW.ASUB.AX) är ÅSUBs främsta plattform för förmedling av den officiella statistiken, utrednings- och forskningsverksamhetens resultat samt indikatorer för samhällsutvecklingen. Under 2022 har ÅSUBs webbplats fått nytt utseende som en följd av övergången till en senare version av innehållshanteringssystemet Drupal. Uppdateringen innebär bland annat att sidorna blir bättre anpassade för läsning på mobil och pekplatta samt mer tillgängliga för användarna. Webbplatsen har även utökats med en funktion för att publicera interaktiva grafer, ett utvecklingsarbete som gjorts i samarbete med Hagstova Farøya. Under året byttes även Google Analytics ut till Matomo Analytics för ökat användarskydd.

Figur 1. Exempel på ÅSUBs uppdaterade webbplats utseende på mobil

Webbplatsen utvecklas kontinuerligt med nya databaser och färdiga tabeller för de mest efterfrågade uppgifterna. Ett centralt mål är att webbplatsen ska vara ett aktivt arbetsverktyg med statistik och fakta som är lätt att förstå och tabellverktyg som är lätta att använda för externa användare inom alla målgrupper.

Den övergripande målsättningen för såväl statistikproduktionen som analysverksamheten är i hög grad knuten till ett växande behov av kvalificerat beslutsunderlag inom självstyrelsens processer. Kommunikationen är ett verktyg för att nå ut med vår statistik, våra fakta och resultat som information om Åland och det åländska samhället samt underlag för beslutsfattande, debatt och forskning. På så sätt bidrar ÅSUB till samhällsutvecklingen.

Bland målgrupperna för verksamheten är landskapsregeringen, lagtinget och landskapets myndigheter centrala. Även kommunerna och den kommunala sektorns

organ är betydelsefulla användare av ÅSUBs produkter och tjänster. Andra viktiga målgrupper är det åländska näringslivet och dess organisationer samt media, skolor, studerande, forskare samt allmänheten. Målgrupperna finns även utanför Åland.

Statistik- och utredningsrapporterna publiceras i två serier, ÅSUB Statistik respektive ÅSUB Rapport. Därtill finns serien Statistiska meddelanden, serien Översikter och indikatorer, som omfattar såväl statistik som indikatorer, samt webbpubliceringar utan specifik pdf-publication. Publiceringarna i den sistnämnda gruppen har ökat och uppgick år 2022 till 53 offentliggöranden. Förutom dessa gav ÅSUB ut 63 olika publikationer under året, vilket ger en samlad volym på 116 publiceringar. Därtill upprätthåller ÅSUB användarvänliga databastabeller på webbplatsen. Databastablerna har utökats och uppgick till 472 vid årets slut. Punktligheten i publiceringarna var på samma nivå som året innan, 85 procent höll planerad publiceringstid. De främsta orsakerna till förseningarna är fördröjningar i dataleveranser och uppgifter från uppgiftslämnarna. Fördelningen av publiceringarna efter produkttyp framgår av tabell 4 nedan.

Tabell 4. Översikt över ÅSUBs publiceringar och databaser 2022

	ÅSUB generellt	Statistik	Utredningar	Totalt
Rapporter		4	7	11
Statistikmeddelanden		39		39
Översikter och indikatorer	9			9
Webbpubliceringar		52	1	53
Övrigt	2	2		4
Publiceringar, totalt	11	97	8	116
Databastabeller		291	181	472

Den totala publiceringsverksamheten efter område, serie och med titel framgår av Bilaga III. ÅSUB har därtill medverkat i de externa samarbetsparternas tidskrifter och webbplatser genom artiklar och resultatanalys från utredningar-med länkar från ÅSUBs webbplats. En konferensartikel som belyser metodfrågor inom forskning publicerades i samband med det nordiska statistikermötet.

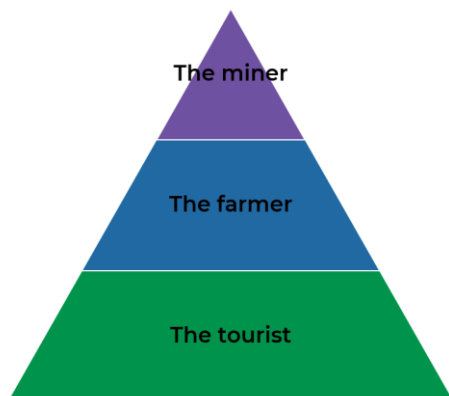
Det samlade antalet publiceringar är sammanfattningsvis något högre än i verksamhetsplanen. Utöver planen gavs två webbpubliceringar med historisk statistik om landstingsvalen ut med anledning av självstyrelsens 100-årsjubileum. Därtill sammanställdes resultaten om vad bosatta på Åland oroar sig över 2022 i en webbpublicering. I serien översikter och indikatorer gavs två extra publikationer ut, Distansarbete på Åland samt attityder till havsbaserad vindkraft på Åland.

En målsättning enligt verksamhetsplanen är att användarna lätt ska hitta den information och fakta som de söker, samt att de aktuella uppgifterna ska vara lätta att förstå, använda och vidareförädla. För att få en uppfattning om huruvida besökarna hittar det de letar efter finns en fråga till besökarna på webbplatsen angående om de hittar vad de sökte.

Kommunikationsgruppen fortsatte under 2022 sitt utvecklingsarbete. Under hösten 2022 antogs ÅSUBs kommunikationspolicy. Kommunikationspolicyen omfattar ÅSUBs syfte och värdegrund, kommunikationens syfte, målgrupper, kommunikationsprinciper

samt kanaler för kommunikation. Målgrupperna sammanfattas i kommunikationspolicyn i tre användarnivåer: the tourist (söker information på allmän nivå), the farmer (söker information på fördjupad nivå) och the miner (söker information på specialistnivå).

Figur 2. Grafisk illustration över användarnivåerna för ÅSUBs målgrupper.

Antalet följare på sociala medier (Facebook och Twitter) uppgick vid årets slut till ungefär 880 personer. Det innebär att målsättningarna i planen fyllts.

Under året fortsatte uppmärksammandet av Åland 100 på olika sätt. Intressanta siffror ur äldre och nyare statistik lyftes fram i sociala medier i form av veckans siffra med historiska uppgifter fram till självstyrelsedagen. Inför självstyrelsedagen sammanställdes också en presentation av det 100-åriga självstyrda Åland, som spreds både lokalt och inom Norden.

Figur 3. Presentation av det 100-åriga självstyrda Åland

Drygt en tredjedel av de åländska skolorna deltog i ÅSUBs statistikbingo. De tre klasser som vann ett bidrag till klasskassan var Sunds skolas åk 6, Ödkarby 5–6 och Ytternäs klass 6B. Många fina bidrag lämnades in. Bingot fick positiv feedback från elever och lärare och gjordes om till ett skolmaterial som kan användas även utanför tävlingen.

Figur 4. Ett exempel på svar i ÅSUBs statistikbingo

En betydande del av ÅSUBs förmedling och kommunikation innebär att personalen tar fram uppgifter efter beställning och deltar i sakkunnigorgan för att sprida och tillgängliggöra statistiken och resultaten. ÅSUB får dagligen frågor av varierande karaktär. Personal har under berättelseåret tagit fram faktaunderlag för lagframställningar och för behandlingen av olika ärenden i lagtinget samt även i övrigt bistått självstyrelseförvaltningen och övriga intresserade med statistik- och utredningsunderlag. Sammanställningar, analyser och metodhandledning på basen av förfrågningar har blivit en allt viktigare del av ÅSUBs utåtriktade service.

Personalen har vid olika tillfällen informerat allmänheten, media, forskare, politiker med flera om det åländska samhället, till exempel om statistiken och om Ålands ekonomi, befolkning och näringsliv. Presentationerna om bland annat coronapandemins följdverkningar på ekonomi och samhälle samt de ekonomiska effekterna av kriget i Ukraina har varit frekventa. ÅSUB har även hållit föreläsningar och seminarier för olika organisationer och institutioner inom såväl som utanför Åland. Sammantaget medverkade ÅSUB i eller arrangerade 55 externa seminarietillfällen och presentationer under året. Bland de större konferenserna kan nämnas det nordiska statistikermötet i Island, där flera ÅSUBs anställda höll en presentation. ÅSUB medverkade i seminariet Framtidens utbildning i maj som landskapsregeringen ordnade som en del i högtidlighållandet av Åland 100 samt vid Bärkraftsmötet 2022. Därtill höll ÅSUBs direktör festtalet vid Nordregios 25-årsjubileum i Stockholm i juni.

Sammanfattningsvis kan konstateras att nio av de tio delmål som ställdes upp under verksamhetsmålet *Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUBs fakta* har förverkligats under året. Målet om att användningen av webbplatsen ökar med 5 procent har inte kunnat mätas på grund av byte av analysverktyg för användningen från Google Analytics till Matomo Analytics för ökat dataskydd. Målsättningen har därmed inte kunnat bedömas.

4.2 Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling

ÅSUB är nyckelaktören i det åländska statistiksystemet – en utarbetad struktur av myndigheter, organisationer och företag som levererar eller på olika sätt hanterar den typ av data som ÅSUB bearbetar och publicerar som officiell statistik. Metoderna för

uppgiftslämningen utvecklas kontinuerligt för att underlätta för dem som lämnar uppgifter till byrån. Utgångspunkten för statistikframställningen är att i första hand använda data som redan samlats in som grunddata för statistikproduktion och forskning. I andra hand hämtas uppgifter direkt från uppgiftslämnarnas administrativa system och i tredje hand samlas uppgifter in via direktinsamling. Vid direktinsamling från företag, myndigheter, organisationer, hushåll och individer rekommenderas starkt att inlämningen sker elektroniskt via ÅSUBs säkra e-tjänstverktyg för formulär och säker dataöverföring.

ÅSUB träffar regelbundet representanter för olika uppgiftslämnargrupper för dialog om aktuella frågor. I samband med möten med uppgiftslämnarna informerar ÅSUB även om statistikens roll i samhället. En fortsatt lyhördhet och anpassningsförmåga är nycklarna till ett effektivt och smidigt statistiksystem även framöver. Under året hölls särskilda träffar med uppgiftslämnarna inom den kommunala sektorn, den sociala sektorn, skolorna, miljösektorn och hälso- och sjukvården för att informera om förändringar samt för att klargöra förutsättningarna för att utveckla och underlätta uppgiftsinsamlingen.

Under 2022 har det varit fortsatt stort fokus på den förnyade kommunala ekonomistatistiken inom ramen för det så kallade kommuninformationsprogrammet. Enligt ett ramavtal och i enlighet med Självstyrelselagen (23 §, 30 §) har ÅSUB haft avtal med Statistikcentralen och Institutet för hälsa- och välfärd THL för insamling av den kommunala statistiken. Från statistikåret 2021 övergår uppgiftsinsamlingen från Statistikcentralen till Statskontoret, insamlingen automatiseras och moderniseras för att minska belastningen på sikt. Insamlingen av ekonomistatistiken har koppling till ekonomirapporteringen enligt Rådets direktiv 2011/85/EU. Målet är att transparensen, tillförlitligheten, aktualiteten och jämförbarheten för uppgifterna ska öka. Processen har dock lidit av förseningar i informationen från Statskontoret, försenade översättningar och fördröjningar i anpassningarna till den åländska statistik- respektive förvaltningsmodellen. ÅSUB har kontinuerligt informerat kommunerna om de nya rapporteringsmallarna och -kraven. Informationen har främst skett via e-post samt via den projektgrupp som kommunerna bildat för förnyandet av kommunernas ekonomisystem. Väsentliga förseningar förekommer fortsatt i implementeringen av de nya ekonomisystemen varifrån uppgifterna framöver ska hämtas. Alternativa rapporteringsförfaranden har tillämpats under det första året. Uppgifterna från ÅSUB till Statskontoret har trots detta lämnats i det nya XBRL-formatet.

För att automatisera de nya statistikrapporternas integrering i ÅSUBs SQL-databaser har ÅSUB köpt in programmeringstjänster, en prioritering som underlättat mycket för ÅSUBs statistiker.

Inkomstregistret kunde första gången användas som en av källorna vid framställningen av den privata sektorns lönestatistik för 2022. Uppgifterna behöver dock i många fall kompletteras, om ersättning för till exempel övertid och skiftesarbete inte specificerats skilt till Inkomstregistret. Inte heller uppgifter om timavlönade finns i registret.

Inom utbildningsstatistiken fortsatte utvecklingen av användningen av skolornas Primus-register som källa vid produktionen av statistiken över grundskolan.

ÅSUB har haft ett uppdrag att ta fram statistik för en folkhälsorapport för Åland. I samband med uppdraget har för ÅSUB nya källor för statistiken inom hälso- och sjukvårdsområdet prövats och statistikproduktionen utvecklats.

Under våren 2021 prövades för första gången en webbpanel som metod för insamling av snabb information. Webbpanelen har under 2022 främst använts för framtagning av en konsumentförtroendeindikator som belyser konsumenternas syn på de egna hushålllets ekonomi samt Ålands ekonomi, men även för en undersökning om vad de på Åland bosatta oroar sig över. Metoden kommer att utvärderas under 2023.

I enlighet med respektive statistiklag samt det övergripande ramavtalet mellan ÅSUB och Statistikcentralen utbyts statistik och mikrodata mellan de två statistikmyndigheterna för att minska uppgiftslämnarbördan samt insamlingskostnaderna.

Inom verksamhetsmålet *Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling* har samtliga sju delmål som ställts upp i verksamhetsplanen förverkligats under året.

4.3 Effektiv och säker produktion

ÅSUBs verksamhet är beroende av en modern IT-infrastruktur som möjliggör säker datahantering och en fortlöpande effektivisering inom produktionsprocesserna. ÅSUBs utvecklingsinsatser och inköp inom IT-infrastrukturen har följt myndighetens IT-plan som uppdateras årligen. Det nya e-tjänstverktyget för säker uppgiftsinlämning användes inom alla förnyade insamlingar och enkätundersökningar. ÅSUBs information till uppgiftslämnarna om lagstöd och övergripande förfaranden uppdaterades under året på uppmaning från Datainspektionen.

I samverkan med IT-leverantören upprätthåller ÅSUB en säker drift av systemen och en hög IT- och informationssäkerhet. Informations- och datasäkerheten prioriteras i det interna utvecklingsarbetet. Myndigheten har en separat filserver med krypterat informationsflöde med möjlighet att logga alla aktiviteter. ÅSUB tillämpar MDM-lösning (Mobile Device Management) på mobiltelefonerna och multifaktorautentisering på alla datorer. Virussyddet uppgrederades under året.

Den omfattande riskkartläggning av ÅSUBs IT-system och processer som gjorts i samverkan med IT-leverantören Åda Ab följdes upp under 2022 för att säkerställa att planerade åtgärder inom Åda och landskapsregeringen förs framåt. Riskkartläggningen är ett kontinuerligt arbete, situationen bedöms systematiskt varje år. ÅSUB har också tagit i bruk en mall för regelmässig konsekvensbedömning i de fall då myndigheten samlar in och behandlar känsliga data. Mallen har tillämpats vid flera insamlingar av känsliga individdata under året.

Automatiseringen fortsatte genom utveckling av SQL-databaserna och genom att inläsningen till databaserna automatiserades ytterligare. Databaserna för kommunernas ekonomistatistik utökades och integrerades med den nya statistikrapporteringsmodellen. Användningen av R-kod för uppdateringar, utdrag och sammanställningar har utökats. Ett projekt med utveckling av webbplatsen med interaktiva grafer med direkt koppling till PxWeb-databaserna färdigställdes i juni. Ett nytt digitalt ärendehanteringssystem implementerades i verksamheten.

ÅSUBs produktion är systematiskt dokumenterad i manualer och anvisningar som hålls uppdaterade för att säkerställa reliabilitet och organisationen följer utvecklingen av statistiska metoder och analysmetoder. Vedertagna definitioner, begrepp och förfaranden tillämpas och metadata tillhandahålls vid publiceringar på webbplatsen.

Punktligheten i ÅSUBs publiceringar, mätt som hur stor andel av publiceringarna som sker enligt angiven tid i publiceringsplanen, var på samma nivå som året innan, 85 procent. De främsta orsakerna till förseningarna är fördröjningar i dataleveranser.

I samband med förändringar inom personalen har ansvarsfördelningen och ersättande ansvarig för varje produkt, process och projektområde setts över och uppdaterats.

Inom statistikområdet turism deltar ÅSUB i ett nordiskt projekt för utveckling av turismsatellitkonton inom nationalräkenskaperna samt metoder för att mäta turismens koldioxidavtryck. Bland annat utvärderas möjligheterna att använda kreditkortsinformation för att få omfattande data på regional nivå.

Inom verksamhetsmålet *Effektiv och säker produktion* har sammanfattningsvis åtta av nio delmål kunnat uppfyllas under året, även om flera av målsättningarna är av sådan karaktär att de kräver kontinuerlig aktivitet även framöver. Målet om 90 procents punktligheten i publiceringarna nåddes inte och följs upp för att säkerställa rimlig planering enligt uppgiftslämnarnas förutsättningar och därmed högre grad av offentliggöranden enligt fastställd tidsram.

4.4 Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUBs utveckling

ÅSUB består organisatoriskt av två enheter där aktiv samverkan och användning av gemensamma resurser bidrar till verksamheten. En tydlig organisering av arbetet inom ÅSUB är av stor vikt för verksamhetens styrning. Inom statistikproduktionen är statistikområdena utgångspunkten för organiseringen av ansvaret. För varje statistikområde finns en statistiker som ansvarar för att den planerade verksamheten inom området förverkligas. Inom analys- och forskningsverksamheten organiseras arbetet med utgångspunkt i tydligt avgränsade projekt.

Arbetsplatsmöten har hållits varje vecka samt enhetsmöten regelbundet efter behov för att säkerställa informationsutbytet och alla medarbetares delaktighet i utvecklingsarbetet. Även ledningsgruppen har mötts regelbundet. Det institutionella lärandet inom organisationen stöds av interna seminarier där medarbetarna presenterar aktuella resultat och metodutveckling. Under året har såväl statistiska metoder som undersökningsmetodik varit i särskild fokus med en längre serie interna seminarier.

Aktivt utbyte med partners inom och utanför Åland inom både statistikproduktionen och utrednings- och forskningsverksamheten av stort värde för ÅSUB. I nätverken ingår en rad olika statistikmyndigheter, forskningsinstitutioner, företag samt institutioner inom förvaltning. I dessa nätverk finns åländska aktörer representerade, men även aktörer utanför Åland, från Norden och EU. Genom nätverken inom och utanför Åland kan ÅSUB utveckla de egna kompetensområdena, generera ny projektefterfrågan, knyta till sig kompetensområden som organisationen inte täcker in själv samt öka synligheten för Åland. ÅSUBs personal har under året hållit presentationer om aktuella samhällsfrågor i anslutning till möten och seminarier i flera av nätverken.

ÅSUB deltar i det nordiska chefstatistikernasamarbetet. ÅSUBs direktör och forskningschef deltog i augusti i det årliga chefsmötet för de nordiska nationella statistikmyndigheterna i Geysir, Island. På agendan fanns bland annat främjande av innovationer inom statistikmyndigheterna, strategisk kommunikation och mikrodatatjänster. ÅSUBs personal ingår därtill i flera nordiska statistiknätverk samt i kontaktgruppen för den nordiska statistiken.

ÅSUB har under året också aktivt tagit del i det nordiska samarbetet inom det regionalpolitiska forskningsområdet genom representation i styrelsen för Nordiska Ministerrådets forskningsinstitut Nordregio samt i Nordiska ministerrådets temagrupper inom det regionalpolitiska fältet där produktionen av regionala statistiska och ekonomiska analyser är en röd tråd. ÅSUB har positionen som ordförande i gruppen för Gröna, innovativa och resilienta regioner (TGC).

En ny flerårig finansiering beviljades ÅSUB i december 2022 inom forskningsprogrammet Framtidens arbetsliv (Future Working Life) av NordForsk. Finansieringen gäller forskningsprojektet Sustainable remote Nordic labour markets (fritt översatt: hållbara arbetsmarknader i regioner utanför storstadsområdena i de nordiska länderna) där ÅSUBs samarbetspartners är Nordregio i Stockholm (projektägare), University of Akureyri Research Center i Akureyri, Island samt Fafo Institute for Labour and Social Research i Oslo, Norge. Projektet pågår från 2023 fram till 2026 med förmedlingsinsatser och publicering av resultat även under 2027. Forskningsgruppen inom projektet förväntas bidra med värdefulla nätverk och utveckling av forskningsverksamheten inom ÅSUB.

Som vägledning för den generellt växande uppdragsverksamheten inom ÅSUB tillämpas Uppdragspolicy för ÅSUB som direktionen uppdaterade 2020. Inom Åland har under året olika avdelningar inom Ålands landskapsregering, Ams, Ålands gymnasium, Mariehamns stad, Ålands Näringsliv, Folkhälsan på Åland samt Ålands Fredsinstitut varit uppdragsgivare. Bland samarbetspartners utanför Åland kan nämnas Statistikcentralen, Statisticon, Naturresursinstitutet Luke, Institutet för hälsa och välfärd (THL), Ruraliainstitutet vid Helsingfors universitet och Nordregio. I nära samarbete med Statistikcentralen har utvecklingen av flera av de statistikområden där myndigheterna utbyter uppgifter fortsatt.

Det åländska nätverket för hållbar kunskapsutveckling, KUT har varit en plattform för diskussion och aktiviteter. I nätverket medverkar Ålands fredsinstitut, Höskolan på Åland, flera avdelningar och byråer vid landskapsregeringen, Ålands sjöfartsmuseum, Mariehamns stadsbibliotek samt lotsfunktionen inom Bärkraft. Under hösten 2022 ordnade ÅSUB inom ramarna för KUT ett frukostseminarium, *Kan man lita på statistisk och urvalsundersökningar?* Seminariet ordnades i Mariehamns stadsbibliotek med presentationer från statistikchef Kenth Häggblom och forskningschef Sanna Roos. Nätverket medverkade också i ett seminarietillfälle för att uppmärksamma Ålands Fredsinstituts 30-årsjubileum.

Verksamhetsmålet *Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUBs utveckling* ställer upp sammantaget åtta mätbara delmål i verksamhetsplanen för året. Av dem har ett inte varit möjligt att fullfölja under året, nämligen att ta fram ett underlag för en genomgripande revidering av statistiklagen. Delmålet har tagits upp på nytt i 2023-års verksamhetsplan.

4.5 Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden

ÅSUBs verksamhet är till betydande delar forskningsbaserad och förutsätter därför god kännedom om relevant vetenskaplig teoribildning och utvecklingen av metoderna inom området. Arbetsuppgifterna kräver en gedigen metod- och databearbetningskunskap hos de anställda. En väl överlagd satsning på personalens kompetens är därför av strategisk betydelse för ÅSUBs långsiktiga utveckling.

Kompetensutvecklingsprogrammet för ÅSUB gäller perioden 2021–2022 och omfattar ÅSUBs specialistområden, metoder, dataprogram och IT-kompetens, förmedling och resultatpresentation samt verksamhetsstyrning och arbetsprocesser.

Medarbetarsamtalen genomfördes under perioden maj till juni och hade även det här året fokus de stora omställningarna inom myndigheten. Varje medarbetare ansvarar för relativt stora utvecklingsprojekt och insamlingar där interaktion med kollegorna är en betydelsefull del av vardagen. Medarbetarsamtalen lade även grunden för de fortsatta kompetensinsatserna. Hela personalen har beretts möjligheter att delta i kurser eller utbildningstillfällen under året. Kurser och självstudier i statistisk metod, Power BI, "R", SQL, makroekonomisk modellanalys, kvalitetsarbete, hållbarhetsarbete, delaktighet och integration, klarspråk och stresshantering kan nämnas bland de kompetensinsatser som genomförts under året. De interna seminarierna i aktuella ämnen, inklusive datahantering och vetenskapliga metoder fortsatte och systematiserades ytterligare.

Dessutom utvecklades kompetensinsatserna inom utrednings- och forskningsenheten genom fortsatta kontakter och samarbete med forskarkonsortiet INVEST (mellan Åbo universitet och THL) och forskarutbildningen vid Åbo Akademi.

Ett öppet arbetsklimat och goda möjligheter att utvecklas och utveckla arbetet är en förutsättning för att ÅSUB ska kunna hålla sin kvalificerade personal och rekrytera kompetens även i framtiden. De olika kompetenser och erfarenheter som finns i personalstyrkan har gett en god grund för ett dynamiskt arbetsklimat och en bra plattform för verksamhetsutvecklingen. Efter vårens intensiva arbete ordnades en personalutfärd med vandring i Borgboda och kaffebjudning i medarbetaren Elins nya hem. Under hösten arrangerades därutöver en temadag där erfarenheterna av seminarierna och kurserna på Statistikermötet fördes vidare i organisationen. Temadagen inleddes med åländsk frukost och avslutades med guidning i 1920-talets Mariehamn.

ÅSUB erbjuder friskvård i form av motions- och kulturaktiviteter samt förebyggande massage inom ramen för konceptet friskvård.ax. Arbetsgivaren har aktivt uppmuntrat till att röra på sig och ta vara på möjligheten till förebyggande insatser.

Verksamhetsmålet *Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden* inrymmer sammantaget sju mätbara delmål som samtliga bedöms vara uppfyllda.

De ÅSUBs medarbetare som deltog i Statistikermötet i Reykjavik var aktiva medverkande både som presentatörer och som engagerade åhörare.

5. Horisontella fokusområden

Tre horisontella fokusområden genomsyrar ÅSUBs hela verksamhet: genusperspektivet, hållbar utveckling samt självstyrelsen.

5.1 Genusperspektivet

Könsperspektivet beaktas i all relevant statistik. Inom statistik som berör befolkning och arbetsmarknad redovisas uppgifter efter kön alltid då det är möjligt och relevant. Vid varje projekt har en särskild bedömning gjorts om frågan som utreds har ett genusperspektiv och om det är möjligt att redovisa skillnaderna mellan könen.

Temaområde *Jämställdhet* på webbplatsen samlar olika slag av produkter med genusperspektiv. Innehållet i temaområdet utvecklades.

Bilagan med genusanalys till landskapets budget ersattes av en fristående översikt som denna gång behandlade skillnader i inkomster mellan kvinnor och män. Översikten användes som underlag för en debatt i lagtinget under senhösten.

5.2 Hållbar utveckling

Hållbar utveckling och minimering av miljöpåverkan beaktas i ÅSUBs dagliga verksamhet och ÅSUB är medaktör i det åländska nätverket Bärkraft.ax. ÅSUBs främsta roll i hållbarhetsarbetet är att utveckla och presentera oberoende statistik och indikatorer som beskriver utvecklingen som underlag för beslut, debatt och forskning. Verksamheten som helhet bidrar därmed till utvecklingsmål 2 i Utvecklings- och hållbarhetsagendan. Den löpande statistikproduktionen inom de 23 statistikområdena inbegriper fakta inom många hållbarhetsområden, bland annat om arbetsmarknad, utbildning, inkomster, konsumtion, miljö, primärproduktion, befolkningsrörelse och jämställdhet.

ÅSUB har deltagit i uppdateringen av huvudindikatorerna för landskapets Utvecklings- och hållbarhetsagenda enligt en ny mera systematiserad modell. Merparten av indikatorerna produceras av ÅSUB, några indikatorer har sin grund i ÅSUBs utredningsuppdrag som genomfördes under 2022, nämligen undersökningen om miljömedvetenhet och -engagemang samt tillitsstudien för Åland- med frågor om förtroende, delaktighet och upplevelsen av att blomstra.

Inom temaområdet Hållbar utveckling på webbplatsen finns indikatorerna för FNs 17 globala mål för hållbar utveckling. Uppgifterna uppdaterades för alla indikatorer där data för Åland finns tillgängliga. Temaområdet omfattar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Hållbarhetsperspektivet synliggörs i alla projekt där perspektivet är av betydelse. Sedan 2019 är ÅSUBs alla aktiviteter och evenemang kranmärkta, det vill säga vi erbjuder och använder inte köpt flaskvatten.

5.3 Självstyrelsen

ÅSUBs produktion har som övergripande fokus att beakta självstyrelseorganens behov och verksamhetsområden. Det innebär att ÅSUB prioriterar självstyrelsemyndigheternas behov av underlag för lagberedning, budgetering och strategiska beslut. Under året bidrog ÅSUB med en mängd data, kartläggningar och analyser för överväganden med anledning av pandemin och de förändrade ekonomiska förutsättningarna till följd av kriget i Ukraina. Myndigheten bidrog även med uppdatering av uppgifter till motiveringarna i förslaget till ny självstyrelselag för Åland.

Inom temaområdet Åland i världen på webbplatsen finns statistik som jämför Åland med länder och regioner i Norden och internationellt samt uppgifter som belyser Ålands växelverkan med omvärlden. Uppdateringar av temaområdet gjordes under året.

ÅSUB har så långt som resurserna medgett bevakat att korrekta, relevanta och aktuella siffror om Åland används och att Ålands status framgår korrekt i samband med att uppgifter om Åland publiceras internationellt. ÅSUB har levererat statistik till utomåländska aktörer utgående från överenskommelser och förfrågningar, främst till Statistikcentralen, det nordiska statistiksystemet och FNs statistiska avdelning.

Inom *valstatistiken* har ÅSUB gett ut två nyheter om dels det första landstingsvalet 1922, dels alla landstingsval under perioden 1922–1937. Underlaget till uppgifterna som redovisas har sammanställts från valnämndernas protokoll av pol.mag. Casper Wrede, tidigare valadministratör vid Ålands landskapsregering.

6. Strategiska fokusområden för verksamhetsåret

De strategiska fokusområdena har som mål att stöda åländska beslutsfattare med fakta inom aktuella och relevanta samhällsområden. Särskilt fokus lagts på uppföljningen av pandemins och restriktionernas återverkningar på det åländska samhället, men även på de ekonomiska effekter som det förändrade säkerhetsläget och kriget i Ukraina har fört med sig. I följande avsnitt av verksamhetsberättelsen lyfts förnyelsearbete, större projekthelheter och sådan statistik som inte publiceras årligen fram specifikt. Den kompletta publiceringsverksamheten med samtliga statistikpubliceringar och utredningsrapporter framgår av förteckningen över publiceringar i bilaga III.

Under varje fokusområde återges de aktiviteter som varit aktuella inom den officiella statistiken först och därefter presenteras årets projekt inom utrednings- och forskningsverksamheten.

6.1 Bärkraftiga välfärdssystem

En uppgift för det offentliga Åland är att utveckla välfärdssystem som tryggar välfärden för ålänningarna långsiktigt och även i belysningen de förändrade ekonomiska villkoren internationellt. Den ökande tillgången på mikrodata förbättrar möjligheterna att belysa situationen för individen i samhället ur många perspektiv.

Inom *befolkningsstatistiken* gjordes tolv olika reguljära publiceringar med såväl preliminär som slutlig statistik om befolkningsstrukturen och -rörelsen. Som ett led i firandet av Åland 100 togs statistik som belyser utvecklingen från 1920 och framåt med i flera av publiceringarna.

Kommunernas verksamhet inom den *sociala* sektorn belystes i en webbpublicering. Statistiken på området anpassades till de förändringar som har skett i och med att uppgifter har överförts från kommunerna till kommunalförbundet Kommunernas socialtjänst samt till att barnomsorgen organisatoriskt har flyttats till utbildningsområdet. Utöver statistiken som baseras på uppgifter från ÅHS utökades området *hälsa och sjukvård* med en årlig nyhetspublicering som lyfter fram statistik som belyser hälsoförhållandet för den åländska befolkningen ur olika perspektiv. ÅSUB har även sammanställt statistiskt material till kommande folkhälsorapport/folkhälsost strategi på uppdrag av Hälso- och sjukvårdsbyrån vid landskapsregeringen. I serien Översikter och indikatorer publicerades statistik om *inkomstfördelning och välfärd*.

I början av året slutfördes en kartläggning och utvärdering av förutsättningarna för barn, elever och studerande med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) inom det åländska utbildningssystemet. Utredningens syfte är att utgöra grund för kommande beslut om ytterligare åtgärder som kan stöda barns, elevers och studerandes lärande.

En studie om tillit genomfördes under året med fokus på förtroende, delaktighet och upplevelsen av att blomstra. Undersökningen följer upp resultaten från tillitsstudien 2018 samt inkluderar nya dimensioner av välmående och förtroende i form av frågorna om upplevelsen av att blomstra på Åland och korruption. Utvecklings- och

hållbarhetsagendan på Åland har fastställt strategiska delmål som följs upp med bland annat indikatorer från tillitsstudien.

I samband med konsumentbarometern i september ställdes tillägsfrågor till respondenterna i webbpanelen om upplevd oro gällande eget och familjens liv samt läget på Åland och i världen. Flera frågor var de samma som i tillitsstudien från 2018 samt i rikssvenska och finska undersökningar, vilket möjliggjorde vissa jämförelser. Resultaten om aktuella orosmoln bland personer bosatta på Åland publicerades som webbnyhet på ÅSUBs webbplats i november.

ÅSUBs utredningar bidrar till långsiktig kunskapsutveckling inom det bärkraftiga välfärdssystemet på Åland och ÅSUBs utredare har under 2022 fungerat som sakkunniga både på Åland och i internationella nätverk bland annat inom arbetsmarknadsfrågor och ANDTS-frågor. ÅSUB har under året fortsatt att utveckla användningen av mikrosimuleringsmodellen SISU för olika kalkyler över lagförslag såsom skatter och sociala förmåner.

6.2 Offentliga sektorns utveckling

En målsättning inom det här fokusområdet är att producera statistik och analyser som beskriver hela den åländska offentliga sektorn samt transaktioner och transfereringar som finns inom sektorn.

När det gäller *offentliga sektorns ekonomi* har ett omfattande arbete gjorts för att förnya systemet för insamling och rapportering av uppgifter om den kommunala ekonomin. Detta har föranletts av att ett nytt kommuninformationsprogram introducerats och att Statskontoret har tagit över statistiken från Statistikcentralen. Arbetet som omfattat helt nya rapporteringsformat har skett i samverkan med kommunsektorn. De första publiceringarna inom ramen för den nya modellen skedde under året. I samarbete med landskapsregeringens finansavdelning togs liksom, föregående år en samlad resultaträkning för den åländska offentliga sektorn fram och publicerades på ÅSUBs webbplats.

Lönestatistiken för offentlig sektor 2021 publicerades. När det gäller lönestatistik är avsikten att så mycket som möjligt av uppgifterna ska kunna tas från det nya inkomstregistret. Arbetet har framskridit under året, men de uppgifter som finns i registret är tills vidare inte tillräckliga.

Inom området *utbildning* fortsatte utvecklingsarbetet vad gäller insamling, produktion och presentation av statistiken. Vissa förändringar föranleddes av att barnomsorgen förts till utbildningsväsendet samt av att den subjektiva rätten till grundskoleundervisning utökats.

Inom området *kulturstatistik* publicerades den årliga nyheten om biblioteksverksamhet och bokproduktion, medan uppgifter om museer, församlingar och landskapsarkivet presenterades i tabeller på webbplatsen och i Statistisk årsbok.

Inom *rättsväsendet* publicerades statistiken om brott som en webbnyhet.

Inom offentlig sektorns utveckling publicerades även en utredning om kollektivtrafiken på Åland. Utredningen omfattade tätortstrafiken, landsortstrafiken och kollektivtrafiken på land i skärgården. Enkätundersökningen hade som mål att följa upp det tidigare trafikförsörjningsprogrammet och att bidra med underlag för det

kommande programmet med större fokus på landsortstrafiken. De svarande som deltog i undersökningen fick möjligheten att utvärdera kollektivtrafikens servicenivå och kvalitet samt tycka till om den aktuella servicen. Många önskemål om ytterligare utveckling av kollektivtrafiken framfördes av de svarande.

ÅSUB bistår enligt ramavtal med landskapsregeringens finansavdelning med olika underlag som behövs inom förvaltningen, framför allt inom ramen för budgetberedningen. Under året har ÅSUB medverkat i en analysgrupp där det aktuella konjunkturläget har presenterats och diskuterats med personal från förvaltningen, Ams, akademien och Ålands näringsliv. Analysgruppen har under 2022 haft digitala möten ungefär varannan månad. ÅSUB har även presenterat mellanrapporter om den ekonomiska utvecklingen för landskapsregeringens aktionsgrupp som förutom representanter för landskapsregeringen består av sakkunniga från näringslivets intresseorganisationer samt bankerna. Vidare har ÅSUB inom ramen för avtalet gjort beräkningsunderlag för lagframställningar om förändringar i skattelagstiftningen. Även ÅSUBs planmässiga konjunkturbevakning utgör en del av ramavtalet.

6.3 Bärkraftig ekonomi och näringslivsutveckling efter coronapandemin

En bärkraftig utveckling förutsätter att ekonomisk utveckling går hand i hand med långsiktiga miljöhänsyn och sociala hänsyn, vilket i sin tur förutsätter ett allsidigt kunskapsunderlag för beslutsfattandet.

Inom *företagsstatistiken* publicerades uppgifter om företag, arbetsställen och koncerner samt bokslutsstatistik för företag. Därtill sammanställdes omsättningsstatistik för den privata sektorn på beställning av Ålands näringsliv.

Inom *nationalräkenskaperna* publicerades slutliga uppgifter för 2020.

Området *Arbetsmarknad* omfattar uppgifter om befolkningens huvudsakliga verksamhet och detaljerad statistik om den sysselsatta arbetskraften. Arbetslöshetsstatistik i form av registerbaserad statistik presenteras i månatliga meddelanden samt i en årlig sammanställning med bakgrundsuppgifter om arbetslösheten där mera detaljerade data framgår.

Lönestatistik för den privata sektorn samlades in. Uppgifterna i inkomstregistret är för närvarande inte tillräckliga för att framställa statistiken över timlöner inom den privata sektorn, varför ÅSUB fortsättningsvis har behövt begära in uppgifterna om timavlönade och ackordavlönade löntagare. Statistiken produceras vartannat år.

Statistik om *byggandet* och byggnadsbeståndet framställdes med hjälp av mikrodata från Statistikcentralen. Lantmäteriets data har legat till grund för statistiken om fastighetsöverlåtelse. *Boendet* belystes med statistik om bostäder och boendeförhållanden samt om hyror och överlåtelse av aktiebostäder.

Inom området *transport och kommunikationer* publicerades statistik om trafikolyckor och fordonsbeståndet som separata nyheter. Ytterligare publicerades tabeller om körkort, skärgårdsfärjorna samt flyg- och busstrafiken med mera på webbplatsen och i Statistisk årsbok.

Statistiken om de *kulturella och kreativa näringarna* som utvecklades på uppdrag av landskapsregeringens kulturbyrå och baseras på uppgifter om sysselsättning, utbildning, företag, omsättning och förädlingsvärde uppdaterades.

Samlad *turiststatistik* gavs ut i en rapport. Därtill publicerades månatlig hotellstatistik samt en sammanställning över högsäsongen som omfattade alla inkvarteringslag. Ytterligare framställdes årsstatistik över gästhamnar och inresande. Uppgifter om inresande gavs också ut månadsvis i en databastabell. Särskilda sammanställningar som belyste coronapandemins stora inverkan på turismen gjordes för bland annat landskapsregeringens behov. *Sjöfartsstatistiken* har utökats med mera uppgifter om frakter.

Varuhandelsstatistiken omfattar fortsättningsvis enbart den direkta utrikeshandeln, då uppgifter om skattegränshandeln mellan Åland och Finland för närvarande inte går att få fram. En dialog för förbättrad tillgång på data har initierats.

Inom områdena *jordbruk, konsumentprisindex* samt *finansiering och försäkring* fortgick statistikproduktionen i samma omfattning som tidigare.

En översikt över konjunkturläget publicerades i april. Därutöver gavs två konjunktursammanfattningar ut i serien Översikter och indikatorer, en i början av året samt en i oktober. Analysarbetet och tillämpningen av prognosmetoderna har fortsatt präglats av pandemins återverkningar på ekonomin.

Bärkraftig ekonomi beaktades i flera utredningar. Utredningsenheten publicerade en undersökning om havsbaserad vindkraft på Åland. Huvudsyftet med undersökningen var att kartlägga attityder, åsikter och förhållningssätt till främst havsbaserad vindkraft. Vindkraftsparkar uppskattas ha stor potential på Åland, både vindförhållanden och Ålands geografiska läge bedöms vara gynnsamma för havsbaserad vindkraft.

Inom utrednings- och forskningsenheten genomfördes även årets arbetsmarknadsbarometer. Resultaten för barometern presenterades i ett seminarium om framtidens arbetsmarknad på Åland. I övriga presentationer under seminariet ingick ÅSUBs presentationer om kompetensförsörjning och distansarbete på Åland.

En kommande insats inom bärkraftig ekonomi är det tidigare nämnda forskningsprojektet *Sustainable remote Nordic labour markets* för vilket NordForsk beviljat finansiering. Projektet kommer att bidra med ny kunskap om hållbarhet och den framtida arbetsmarknaden på Åland och andra småskaliga arbetsmarknader.

6.4 Miljö och hållbar utveckling

Hållbar utveckling är prioriterat på alla nivåer inom alla samhällssektorer. Inom området *miljö och energi* fortgick insamlingen av avfallsstatistik som sammanställs vartannat år och en dialog om utveckling av statistiken pågår. Temaområdet hållbar utveckling på webbplatsen uppdaterades och samlade uppgifter som belyser ämnet ur olika perspektiv publicerades i serien Översikter och indikatorer. Indikatorer för Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda rapporterades till landskapsregeringen enligt en uppdaterad systematisk modell.

ÅSUB har under året deltagit i ett nordiskt projekt om inkluderande ekonomisk tillväxt i arbetet med den gröna omställningen. Projektet är ett sektorövergripande uppdrag

som berör flera av de nordiska ministerråden. ÅSUB följer arbetet i egenskap av expert på ekonomisk utveckling i anslutning till klimatpolitik.

En undersökning om ålänningarna och miljön genomfördes under året. Undersökningen kartlade ålänningarnas attityder och förhållningssätt till miljöfrågor samt benägenheten att ändra vanorna med tanke på miljön. Resultaten från undersökningen används för uppföljningen av Utvecklings- och hållbarhetsagendan.

6.5 Övriga utvecklingsområden och -projekt

ÅSUB har under året uppmärksammat självstyrelsens 100-årsjubileum genom särskilda jubileumspubliceringar, statistikbingo för grundskolan samt genom deltagande i seminarier och evenemang. Aktiviteterna har belyst såväl historiska perspektiv som aktuella förhållanden.

Innehållet i *Statistisk årsbok* utökades med ett antal nya tabeller och diagram. Fickstatistiken *Åland i siffror* gavs ut på tre språk, svenska, engelska och finska. De tyska och franska upplagorna upphörde. Den grafiska utformningen utvecklades och kompletterades med nya illustrationer.

Hur statistiken presenteras på webbplatsen utvecklas löpande. Statistiken som publiceras i Excelformat har koncentrerats genom att flera tabeller sammanförs till större helheter. Publiceringen i databasen utökades med flera och förnyade tabeller. Den nya versionen av databasverktyget PxWeb har gjort det möjligt att erbjuda färdiga tabeller från databasen för de uppgifter som är mest efterfrågade.

ÅSUB levererade statistik till utomåländska aktörer utgående från avtal, överenskommelser och förfrågningar, främst till Statistikcentralen, det nordiska statistiksystemet och FNs statistiska avdelning. De åländska uppgifterna i den nordiska databasen utökades.

Inom utredningsverksamheten har ÅSUB under året i enlighet med tidigare praxis tagit sig an andra utredningsuppdrag i mån av utrymme inom givna resurser.

Under 2022 påbörjades ett nytt samarbete med Folkhälsan på Åland i form av en undersökning om ungas ANDTS-vanor. Huvudsyftet med undersökningen är att årligen sammanställa och analysera ANDTS-vanor bland elever i årskurserna 7–9 och studerande i årskurserna 1 och 2 i skolorna vid Ålands gymnasium. ANDTS-vanor bland unga är ett prioriterat område i landskapets handlingsprogram mot riskbruk och missbruk och uppgifterna i enkätundersökningen ger en bild av de frågeområden som det förebyggande och samordnande arbetet borde rikta in sig på.

6.6 Sammanfattning av förverkligandet av verksamheten 2022

Sammantaget kan konstateras att genomförandegraden av den planerade verksamheten är fortsatt god trots det merarbete som pandemin och det tillspetsade ekonomiska läget medfört. Planerade projekt och aktiviteter har kunnat genomföras och huvudsakligen enligt planerad tidtabell. Nya uppdrag och projekt har tillkommit efter att verksamhetsplanen antogs. Publiceringsplanen har uppdaterats under året för att innefatta nya offentliggöranden. Av de 41 verksamhetsmål som ställdes upp i verksamhetsplanen har 38 bedömts vara förverkligade, vilket ger en förverkligandegrad på 93 procent. För att förbättra punktligheten i publiceringarna

kommer ÅSUB att aktivt jobba för att säkerställa att indata levereras i så god tid att förseningar i publiceringarna kan undvikas. Besöken på webbplatsen kunde inte följas upp till följd av byte av analysverktyg av dataskyddsskäl. Nästa år kommer en uppföljning åter kunna utföras. Vad gäller uppdraget att ta fram ett underlag för en mer genomgripande förnyelse av statistiklagen har ett arbete inletts i början av 2023.

Verksamhetsåret har fortsatt präglats av pandemins efterdyningar och av internationell ekonomisk oro med rekordhög inflation och stigande räntor. Myndigheten har publicerat statistik och utredningsrapporter inom samtliga tematiska områden i verksamhetsplanen. Antalet publiceringar blev totalt fem fler än enligt verksamhetsplanen. Sammantaget har ÅSUB ordnat eller medverkat i 55 olika seminarietillfällen och externa presentationer.

Inom utrednings- och forskningsverksamheten efterfrågades ÅSUBs insatser inom flera projekt som inte var kända då verksamhetsplanen utarbetades. Bland dessa uppdrag kan nämnas undersökningarna om attityder till havsbaserad vindkraft och om distansarbete samt den sista rapporten från projektet om Ålands 25 första år i EU vars publicering hade skjutits fram från 2021 till 2022.

Produktionen av varuhandelsstatistiken försvåras av att uppgifter om skattegränshandeln mellan Åland och Finland inte går att få fram till följd av en större omstrukturering, där skatteuppbörden flyttats från Tullen till Skatteförvaltningen. Omläggningen förväntas medföra en betydande databrist för ekonomistatistiken under flera år.

ÅSUB bedömer att rekryteringen av kvalificerade statistiker och analytiker kommer att vara en riskfaktor framöver eftersom efterfrågan av kompetensen stigit påtagligt inom det privata näringslivet på Åland.

Förvaltningsberättelse

ÅSUB har lämnat skild förvaltningsberättelse till landskapsregeringens årsredovisning (Bilaga IV).

Bilaga I: Direktion och personal under 2022

Direktionen

Veronica Thörnroos, lantråd, Ålands landskapsregering (ordförande)

Linnéa Johansson, avdelningschef, Ålands landskapsregering (vice ordförande)

Erik Brunström-Granesäter, kommundirektör, Finströms/Vårdö kommun

Edvard Johansson, professor, Åbo Akademi

Jan-Erik Rask, verkställande direktör, Ålands näringsliv

Mikael Schöllin, avdelningschef, SCB

Henrika Österlund, hållbarhetskoordinator, Ålands landskapsregering

Personalen 2022 (under året)

Tove Fagerström, bitr. statistiker/adm. sekreterare

Katarina Fellman, direktör

Johan Flink, utredare (vårdledig till 12.8.2022)

Kenth Häggblom, statistikchef

Jonas Karlsson, statistiker

Gerd Lindqvist, statistiker

Robin Lähde, vik. Utredare/ordinarie utredare från 1.2.2022

Sanna Roos, forskningschef

Elin Sagulin, statistiker

Jakob Sällström, statistiker

Maria Viktorsson, extra utredare (60 %)

Ester Laurell, vik utredare från 1.2.2022

ÅSUBs personal på vandring i Borgboda, juni 2022.

Bilaga II:

Övergripande målsättningar för ÅSUB

Enligt den lag som reglerar ÅSUBs verksamhet (ÅFS 93/116) ska landskapsregeringen, på förslag från direktionen, anta en övergripande målsättning för verksamheten. Syftet med de övergripande verksamhetsmålen är att säkra att de resurser som huvudmannen genom det fasta budgetanslaget tillför ÅSUB används på bästa möjliga sätt för de uppgifter som förutsätts av ÅSUB som officiell statistikmyndighet. Målsättningen bör också vara styrande för de forskningsuppdrag som ÅSUB tar sig an.

Övergripande mål och prioriteringar

För att uppnå visionen om ÅSUB ska följande målsättningar genomsyra verksamheten:

- ÅSUBs status som oberoende myndighet innebär att resultaten av verksamheten inte får styras av utomstående intressen
- Resultaten tillgängliggörs i sådan form att de är lätta att förstå och använda
- Produkterna tillgodoser användarnas och beställarnas kvalitetsbehov med beaktande av tillgängliga resurser
- Produktionen inom ÅSUB är relevant, aktuell och resultaten öppna för användarna
- Resultat och erfarenheter sprids inom och utanför det åländska samhället
- Det fasta anslaget i landskapets budget säkrar åtagandet som Ålands officiella statistikmyndighet
- ÅSUB är en attraktiv arbetsgivare som förmår dra till sig och behålla personal med hög kompetens
- Hållbarhetsperspektivet genomsyrar ÅSUBs verksamhet och produktion

Målsättningar för statistikproduktionen

I sin roll som officiell statistikmyndighet ska ÅSUB:

- vara den ledande och samordnande aktören i det åländska statistiksystemet
- upprätthålla och utveckla effektivitetsfrämjande kontaktnätverk med andra statistikmyndigheter inom och utanför Norden

Statistikproduktionen ska:

- vara effektiv
- omfatta såväl egenproducerade grunddata (register, insamlingar) som bearbetning och presentation av statistik där andra aktörer framställt basuppgifterna
- ge statistikerna möjlighet att kontinuerligt utveckla sin egen och ÅSUBs metod- och sakkompetens och följa utvecklingen i omvärlden för att kunna tillämpa de bäst lämpade metoderna vid insamling, bearbetning och förmedling av statistik.

Den åländska statistiken ska:

- belysa samhället på ett mångsidigt sätt inom huvudområdena befolkning, miljö, offentlig sektor, samhällsekonomi och näringsliv

- vara relevant, opartisk och hålla hög kvalitet (aktuell, tillgänglig, tillförlitlig och jämförbar).
- uppfylla de krav på offentlig statistik som ställs av FNs och EUs statistiksystem
- vara känd och komma till bred användning av olika målgrupper
- vara synlig och tillgänglig i det nordiska och internationella statistiksystemet

Målsättningar för analys- och forskningsverksamheten

ÅSUBs utredningsverksamhet ska:

- bidra till kunskap och kompetens samt till relevant beslutsunderlag för det åländska samhället och de åländska beslutsfattarna.
- ta tillvara de resultat och data som produceras inom ÅSUBs statistikverksamhet
- samordna, synliggöra och utveckla statistikresultaten genom att sätta dem i ett sammanhang inom ramen för olika utredningsprojekt
- sträva efter att medverka i och även ta ansvar för forskningsprojekt utanför Åland i syfte att stärka ÅSUBs långsiktiga kompetensutveckling samt synliggöra ÅSUB och Åland
- vila på vetenskaplig grund, tillämpa beprövade analysmetoder samt följa vedertagna forskningsetiska regler och rekommendationer
- kombinera god kännedom om åländsk samhällsutveckling med hög akademisk kompetens
- ge utredarna möjlighet att kontinuerligt utveckla sin metod- och sakkompetens för att kunna ge svar på aktuella frågeställningar inom samhällsanalys och ekonomisk utveckling.
- utveckla effektivitetsfrämjande kontaktnätverk med nyckelinstitutioner och -personer inom verksamhetsområdet inom och utanför Åland
- i syfte att säkra kvaliteten sträva efter att publicera resultat inom fora där de utsätts för vetenskaplig granskning

Bilaga III: Publicerat enligt plan och förverkligande 2022

Månad	Vecka	Publikation	Ämnesområde	Nummer	Publikationstyp	Punktligghet i publicering -avser fördr
Januari	1	Arbetslöshetsituationen december 2021	Arbetsmarknad	2021:13	Statistikmeddelande	Enl. plan
	2	Konsumentprisindex december 2021	Konsumentprisindex	2021:12	Statistikmeddelande	Enl. plan
	3	Kommunernas och kommunalförbundens budgetar 2022	Offentlig ekonomi	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
Februari	3	Inkvarteringsstatistik för hotell 2021	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	4	Trafikolyckor fjärde kvartalet 2021	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	5	Befolkningsrörelsen 2021, preliminära siffror	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	5	Inresande till Åland 2021	Turism		Webbpublicering	-1
	5	Arbetslöshetsituationen januari 2022	Arbetsmarknad	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	6	Ålands ekonomi under EU-medlemskapets första 25 år. Integration med förbehåll.**		R 2022:1	Utredningsrapport	Enl. plan
	6	Konjunkturindikatorer 2021		2022:1	Översikter och indikator	-2
Mars	7	Trafikolyckor 2020	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	7	Inkvarteringsstatistik för hotell, januari 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	7	Konsumentprisindex januari 2022	Konsumentprisindex	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	9	Motorfordon 2021	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	9	Arbetslöshetsituationen februari 2022	Arbetsmarknad	2022:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	10	Kulturella och kreativa näringar 2019		2022:2	Översikter och indikator	Enl. plan
	11	Avlagda examina 2021	Utbildning	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	11	Konsumentprisindex februari 2022	Konsumentprisindex	2022:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	11	Företagsstatistik 2021	Företag		Webbpublicering	Enl. plan
	11	Inkvarteringsstatistik för hotell, februari 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	12	Sålda lantbruksprodukter 2021	Jord- och skogsbruk, fiske		Webbpublicering	Enl. plan
April	12	Aktiebostadsöverlåtelser 2021	Boende		Webbpublicering	-2
	12	Fastighetsöverlåtelser 2021	Byggnad		Webbpublicering	-1
	13	Utvärdering: Barn med neuropsykiatriska funktionsvariationer inom det åländska utbildningssystemet		R 2022:2	Utredningsrapport	Enl. plan
	13	Utbildning som inte leder till examen 2021	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
	14	Turiststatistik 2021	Turism	TUS 2022:1	Statistikrapport	Enl. plan
	14	Invånarantalet 31.12.2021	Befolkning		Webbpublicering	-1
	14	Arbetslöshetsituationen mars 2022	Arbetsmarknad	2022:3	Statistikmeddelande	Enl. plan
	15	Bakgrundsuppgifter om arbetslöshet 2021	Arbetsmarknad		Webbpublicering	Enl. plan
	15	Konsumentprisindex mars 2022	Konsumentprisindex	2022:3	Statistikmeddelande	Enl. plan
	15	Befolkningens åldersstruktur 2021	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	15	Studierande utanför Åland 2021	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
	16	Inkvarteringsstatistik för hotell, mars 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	17	Invånarantalet i byar och stadsdelar 2021	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
Maj	17	Sjöfartsstatistik 2021	Sjöfart	2022:1	Statistikmeddelande	-3
	17	Konjunkturläget våren 2022		R 2022:3	Utredningsrapport	-1
	17	Trafikolyckor första kvartalet 2022	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	18	Befolkningens språk, födelseort och medborgarskap 2021	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	18	Befolkningsrörelsen första kvartalet 2022	Befolkning		Webbpublicering	-1
	18	Biblioteksverksamhet och bokproduktion 2021	Kultur		Webbpublicering	Enl. plan
	18	Arbetslöshetsituationen april 2022	Arbetsmarknad	2022:4	Statistikmeddelande	Enl. plan
	19	Bokslutsstatistik för företag 2020	Företag	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	19	Konsumentprisindex april 2022	Konsumentprisindex	2022:4	Statistikmeddelande	Enl. plan
	20	Inkvarteringsstatistik för hotell, april 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	20	Koncernstatistik 2020	Företag		Webbpublicering	Enl. plan
	21	Distansarbete på Åland - omfattning och möjlighet		2022:3	Översikter och indikator	Enl. plan
	21	Verksamheten inom kommunernas socialvård 2021	Socialväsande		Webbpublicering	-1
	21	Hållbar utveckling 2022	Miljö och energi	2022:4	Översikter och indikator	Enl. plan
	Juni	22	Arbetslöshetsituationen maj 2022	Arbetsmarknad	2022:5	Statistikmeddelande
22		Ålänningarna och miljön		R 2022:4	Utredningsrapport	Enl. plan
22		Attityder till havsbaserad vindkraft på Åland		2022:5	Översikter och indikator	Enl. plan
22		Utrikeshandel med varor 2021	Handel	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
22		Befolkningsrörelsen 2021, slutliga siffror	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
22		Hysesstatistik 2022	Boende	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
23		Barnomsorgen 2021	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
23		Landstingsvalen 1925-1937	Val		Webbpublicering	Enl. plan
24		Åland i siffror 2022 (tre språk)	Allmän		Fickstatistik	Enl. plan
24		Inkvarteringsstatistik för hotell, maj 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
24		Brott som kommit till myndigheternas kännedom 2021	Rättsväsande		Webbpublicering	Enl. plan
Juli	24	Konsumentprisindex maj 2022	Konsumentprisindex	2022:5	Statistikmeddelande	Enl. plan
	25	Kommunernas bokslut 2021, prelim. uppgifter	Offentlig ekonomi	2022:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	25	Byggandet 2021	Byggnad	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	25	Arbetsmarknadsbarometern 2022*		R 2022:5	Utredningsrapport	Enl. plan
	27	Arbetslöshetsituationen juni 2022*	Arbetsmarknad	2022:6	Statistikmeddelande	Enl. plan
	28	Konsumentprisindex juni 2022*	Konsumentprisindex	2022:6	Statistikmeddelande	Enl. plan
	30	Trafikolyckor andra kvartalet 2022*	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	31	Arbetslöshetsituationen juli 2022*	Arbetsmarknad	2022:7	Statistikmeddelande	Enl. plan
	32	Befolkningsrörelsen andra kvartalet 2022*	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	32	Konsumentprisindex juli 2022	Konsumentprisindex	2022:7	Statistikmeddelande	Enl. plan
	33	Inkvarteringsstatistik för hotell, juni 2022*	Turism		Webbpublicering	-1
	34	Besök och vård dagar inom hälso- och sjukvården 2021	Hälso- och sjukvård		Webbpublicering	Enl. plan
	34	Inkvarteringsstatistik för hotell, juli 2022	Turism		Webbpublicering	-1
September	35	Flyttningsrörelsen 2021	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	35	Arbetslöshetsituationen augusti 2022	Arbetsmarknad	2022:8	Statistikmeddelande	Enl. plan
	37	Prisindex för den kommunala basservicen på Åland 2021	Offentlig ekonomi	2022:3	Statistikmeddelande	Enl. plan
	37	Konsumentprisindex augusti 2022	Konsumentprisindex	2022:8	Statistikmeddelande	Enl. plan
	38	Inkvarteringsstatistik för hotell, augusti 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	39	Statistisk årsbok för Åland 2022	Allmän		Årsbok	Enl. plan

Verksamhetsberättelse 2022

Månad	Vecka	Publikation	Ämnesområde	Nummer	Publikationstyp	Punktlighet i publicering -avser fördr
Oktober	40	Ålänningarnas hälsa	Hälsa- och sjukvård		Webbpublicering	Enl. plan
	40	Arbetslöshetsituationen september 2022	Arbetsmarknad	2022:9	Statistikmeddelande	Enl. plan
	41	Familjer och hushåll 2021	Befolkning	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	41	ANDTS-vanor bland unga på Åland		2022:7	Översikter och indikator	Enl. plan
	41	Ekonomisk översikt hösten 2022		2022:6	Översikter och indikator	-1
	41	Konsumentprisindex september 2022	Konsumentprisindex	2022:9	Statistikmeddelande	Enl. plan
	41	Kommunernas och kom. förbundens ekonomi och verksamhet 2021	Offentlig ekonomi	OES 2022:2	Statistikrapport	-2
	42	Inkvarteringsstatistik för hotell, september 2022	Turism		Webbpublicering	-1
	43	Grundskolan hösten 2022	Utbildning	2022:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	43	Befolkningen 2021	Befolkning	BES 2022:3	Statistikrapport	Enl. plan
	43	Trafikolyckor tredje kvartalet 2022	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	43	Befolkningsrörelsen tredje kvartalet 2022	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	43	Statistik över gästhamnarna 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	November	44	Arbetslöshetsituationen oktober 2022	Arbetsmarknad	2022:11	Statistikmeddelande
44		Vad oroar personer på Åland? Aktuella orosmoln hösten 2022*			Webbpublicering	Enl. plan
45		Högsångsstatistik över inkvarteringen 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
45		Kvinnor och män i samhället**		2022:8	Översikter och indikator	Enl. plan
46		Utbildning efter grundsk. samt vid Högskolan på Åland ht 2022	Utbildning	2022:3	Statistikmeddelande	Enl. plan
46		Konsumentprisindex oktober 2022	Konsumentprisindex	2022:10	Statistikmeddelande	Enl. plan
46		Inkvarteringsstatistik för hotell, oktober 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
47		Systematt arbetskraft 2020	Arbetsmarknad	2022:10	Statistikmeddelande	-3
47		Kommunernas skattesatser 2023	Offentlig ekonomi		Webbpublicering	Enl. plan
48		Arbetslöshetsituationen november 2022	Arbetsmarknad	2022:12	Statistikmeddelande	Enl. plan
December	48	Lönestatistik för offentliga sektorn 2021	Löner	LOS 2022:4	Statistikrapport	-2
	48	Genomströmning på gymnasienivå och vidare studier 2005-2021	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
	49	Tillitsstudie 2022*		R 2022:6	Utredningsrapport	Enl. plan
	49	Den åländska offentliga sektorns konsoliderade resultaträkning	Offentlig ekonomi		Webbpublicering	-9
	49	Bostäder och boendeförhållanden 2021	Boende	2022:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	49	Nationalräkenskapsdata 2020	Nationalräkenskaper	2022:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	50	Konsumentprisindex november 2022	Konsumentprisindex	2022:11	Statistikmeddelande	Enl. plan
	50	Inkvarteringsstatistik för hotell, november 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	51	Kollektivtrafiken på Åland*		R 2022:7	Utredningsrapport	Enl. plan
	51	Befolkningen efter huvudsaklig verksamhet 2021	Arbetsmarknad		Webbpublicering	Enl. plan
	51	Inkomstfördelning och välfärd 2022		2022:9	Översikter och indikator	Enl. plan
51	Inkomster och skatter 2020	Inkomster och skatter		Webbpublicering	Enl. plan	
	Landstingsvalet 1922	Val		Webbpublicering	Enl. plan	

Bilaga IV: Förvaltningsberättelse

Ålands Statistik- och utredningsbyrå

Översikt

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse med mer specifik uppföljning av verksamheten.

I Landskapslag (1993:116) om Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) stadgas att ÅSUB är en oberoende myndighet vars uppgift är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva forsknings- och utredningsverksamhet. ÅSUB leds av en direktion som representerar sakkunniga, de som efterfrågar byråns tjänster samt uppgiftslämnare. Under verksamhetsåret har direktionen hållit fyra möten.

Statistikproduktionen regleras i Statistiklag (1994:42) för landskapet Åland. ÅSUB utvecklar, framställer och sprider statistik samt samordnar statistikproduktionen och bidrar med statistik till internationella organisationer såsom det nordiska samarbetet och FN.

Statistikframställningen tillämpar FN:s grundläggande principer för statistik och riktlinjer för europeisk statistik. Statistiken har en central roll inom en demokrati, som underlag för beslut, och stärker förtroendet för beslutsprocesserna. Utrednings- och forskningsverksamhetens övergripande mål är att utveckla en kunskapsbas och erbjuda analyskompetens för samhällets beslutsfattare.

Verksamhetsåret har präglats av fortsatt hög aktivitet. Efterdyningarna av restriktionerna i samband med pandemin och de ekonomiska effekterna av Rysslands anfall mot Ukraina, de stigande energipriserna, hög inflation och flaskhalsar i leverantörskedjor har medfört behov av framtagning av extra beslutsunderlag och analyser. ÅSUB har även ordnat särskilda aktiviteter och publiceringar för att uppmärksamma självstyrelsens 100-årsjubileum.

Verksamheten inom ÅSUB kräver gedigen metod- och databearbetningskunskap, varför kompetensinsatserna har fortsatt i enlighet med myndighetens kompetensutvecklingsprogram. Kompetensinsatserna har till betydande delar fokuserat på statistisk metod och programvaror, modellanalys, hållbarhetsarbete, kommunikation och informationssäkerhet. ÅSUB erbjuder personalen friskvård i form av motions- och kulturaktiviteter samt förebyggande massage inom ramen för konceptet friskvård.ax och har uppmuntrat till förebyggande insatser.

Myndigheten har liksom tidigare klarat att hålla nettoanslaget, såväl övergripande kostnader som intäkter följer budget.

Hållbarhetsstyrning

Landskapsregeringen fastställer de övergripande målen för ÅSUB. Bland dessa mål har tre särskild betydelse för landskapsregeringens prioriterade hållbarhetsfrågor. (1) ÅSUB:s status som oberoende myndighet innebär att resultaten av verksamheten inte får styras av utomstående intressen. (2) Produktionen inom ÅSUB är relevant, aktuell och resultaten öppna för användarna. (3) ÅSUB är en attraktiv arbetsgivare som förmår dra till sig och behålla personal med hög kompetens.

Målen förverkligas genom byråns verksamhetsprogram och årliga verksamhetsplaner som antas av direktionen. Verksamhetsprogrammet för åren 2020–2023 lyfter fram fem verksamhetsmål: (1) Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUB:s fakta, (2) Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling, (3) Effektiv och säker produktion, (4) Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUB:s utveckling, samt slutligen (5) Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden. För varje verksamhetsmål presenteras i verksamhetsprogrammet mätbara delmål som ska uppnås under perioden. I programmet fastslås även tre horisontella

fokusområden varav två, genusperspektivet och hållbar utveckling, har särskild relevans för det långsiktiga hållbarhetsarbetet.

Hållbar utveckling och minimering av miljöpåverkan beaktas i ÅSUB:s dagliga verksamhet, hållbarhetsperspektivet synliggörs i alla projekt där perspektivet har relevans. ÅSUB:s främsta roll i hållbarhetsarbetet är att utveckla och presentera oberoende statistik, indikatorer och studier som underlag för beslut, debatt och forskning. Verksamheten bidrar därmed till utvecklingsmål 2 i Utvecklings- och hållbarhetsagendan. Den löpande statistikproduktionen inbegriper fakta inom många hållbarhetsområden, bland annat arbetsmarknad, utbildning, inkomster, konsumtion, miljö, primärproduktion, befolkningsrörelse och jämställdhet. Under året har ÅSUB utvecklat modellen för systematisk uppdatering av huvudindikatorer för landskapets Utvecklings- och hållbarhetsagenda. Temaområdet Hållbar utveckling på webbplatsen med bland annat sammanställning över FN:s fastställda indikatorer för de 17 globala målen för hållbar utveckling uppdaterades under året och utvecklingen av nyckelindikatorer belystes i översikten Hållbar utveckling år 2022.

En rad studier och utredningar som stöder hållbarhetsarbetet har färdigställts under året. I början av året färdigställdes en rapport om barn med neuropsykiatriska funktionsvariationer inom det åländska utbildningssystemet. En undersökning om ålänningarna och miljön genomfördes under våren 2022. Undersökningen kartlade ålänningarnas attityder och förhållningssätt till miljöfrågor samt benägenheten att ändra vanorna. Vidare gjordes en undersökning om ålänningarnas attityder till havsbaserad vindkraft. I början av hösten, genomfördes en undersökning om ANDTS-vanor (alkohol, narkotika, doping, tobaksprodukter och spelande) bland elever i årskurserna 7–9 i grundskolorna och studerande på årskurs I och II i gymnasiet på uppdrag av Folkhälsan på Åland. På hösten genomfördes också en studie om tillit, förtroende, delaktighet, upplevd korruption och upplevelsen av att blomstra samt en studie som ska utgöra grund för att utveckla kollektivtrafiken på Åland (studierna stöder hållbarhetsagendan, mål 1, 2, 3, 4, 6 och 7).

Som en del av landskapets budgetprocess gjordes en översikt av utvecklingen av jämställdheten med fokus på ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män. En annan översikt belyste utvecklingen av inkomstfördelningen och välfärden på Åland (stöder hållbarhetsagendan, mål 1 och 2).

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2022	Budget 2022	Återstår 2022	% av budget 2022
Försäljningsintäkter	295 841,31	287 000,00	-8 841,31	103,1%
Övr verksamh intäkt		1 000,00	1 000,00	
Summa Verksamhetens intäkter	295 841,31	288 000,00	-7 841,31	102,7%
Personalkostnader	-720 568,26	-762 903,00	-42 334,74	94,5%
Köp av tjänster	-154 709,48	-116 797,00	37 912,48	132,5%
Material förnödenh	-12 073,62	-14 300,00	-2 226,38	84,4%
Övr verksamh kostn	-70 306,48	-69 000,00	1 306,48	101,9%
Summa Verksamhetens kostnader	-957 657,84	-963 000,00	-5 342,16	99,4%
Summa Verksamhetsbidrag	-661 816,53	-675 000,00	-13 183,47	98,0%
Summa Årsbidrag	-661 816,53	-675 000,00	-13 183,47	98,0%
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-661 816,53	-675 000,00	-13 183,47	98,0%
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-661 816,53	-675 000,00	-13 183,47	98,0%
Organisation	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
82000 ÅSUB	-617 320,08	-567 659,80	-626 915,65	-661 816,53

Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, tillämpar ÅSUB nettoanslag vid budgeteringen. Resultaträkningen för år 2022 visar att ÅSUB:s samlade budgetomslutning uppgick till -957.658 euro (-908.521 euro 2021) och verksamhetsbidraget till -661.817 euro (-626.916 euro 2021). De externa projekt- och försäljningsintäkterna uppgick sammantaget till 295.841 euro (281.605 euro 2021), vilket var något över budget. Verksamhetsbidraget stannade på 13.183 euro lägre än budgeterat.

Under året gjordes utöver plan en större satsning på inköp av en programmeringstjänst för att anpassa data i kommunernas förnyade ekonomirapportering till ÅSUB:s statistikdatabaser och webbplatsen förnyades. En befattning var delvis obesatt under året på grund av en fördröjning i de rekryteringar som blev ett resultat av den tidigare forskningschefens bortgång under 2021.

Målsättningar

Genomförandegraden av den planerade verksamheten är fortsatt god trots merarbete på grund av den ekonomiska situationen. Större projekt och aktiviteter har kunnat genomföras enligt plan. ÅSUB har publicerat statistik och utredningsrapporter inom samtliga tematiska områden i planen. Antalet publiceringar är i linje med planen för året.

Webbplatsen www.asub.ax är ÅSUB:s främsta plattform för förmedling av den officiella statistiken, utrednings- och forskningsverksamhetens resultat samt indikatorer. Ett mål är att webbplatsen ska vara ett aktivt arbetsverktyg med fakta som är lätta att förstå och använda för externa användare inom alla målgrupper. Webbplatsen liksom de databaser som är kopplade till webbplatsen uppdaterades under året för att öka tillgängligheten. Interaktiva grafer introducerades för att förmedla den senaste statistiken på ett sätt som är lätt att följa och förstå. Under året byttes även Google Analytics ut till Matomo Analytics för ökat användarskydd.

Statistik- och utredningsrapporterna publiceras i två serier, ÅSUB Statistik respektive ÅSUB Rapport. Därtill finns serien Statistiska meddelanden, serien Översikter och indikatorer samt webbpubliceringar utan specifik pdf-publikation. Publiceringarna i den sistnämnda gruppen har ökat och uppgick år 2022 till 53 offentliggöranden. Förutom dessa gav ÅSUB ut 63 olika publikationer under året, vilket ger en samlad volym på 116 publiceringar. Därtill upprätthåller ÅSUB användarvänliga databastabeller på webbplatsen. Databastabellerna har utökats och uppgick till 472 vid årets slut. ÅSUB har generellt utvecklat publiceringarna mot flera webbpubliceringar med tillhörande databastabeller medan antalet pdf-publikationer har minskat i antal. Punktligheten i publiceringarna var på samma nivå som året innan, 85 procent höll planenlig publiceringstid. De främsta orsakerna till förseningarna är fördröjningar i dataleveranser och uppgifter från uppgiftslämnarna. De åländska uppgifterna i den nordiska databasen utökades under året.

ÅSUB:s personal har sammantaget medverkat i eller arrangerat 55 externa seminarietillfällen och presentationer av resultat och statistik.

Nyckeltal

Väsentliga förändringar

Efterfrågan på ÅSUB:s tjänster har generellt varit hög under de senaste fem åren och behovet av kvalificerade utredare och analytiker därmed stigande. EU:s dataskyddsförordning har inneburit att ÅSUB ytterligare har sett över tekniska lösningar och processer. ÅSUB har fortsatt att upgradera dataskyddet, informationen om dataskyddet utvecklades och ett nytt antivirusprogram togs i användning.

Under året togs Inkomstregistret i bruk som en av källorna vid produktionen av den privata sektorns lönestatistik. Det nya kommuninformationsprogrammet tillämpades första gången vid framställningen av kommunernas ekonomistatistik för statistikåret 2021. Den nya rapporteringsmodellen har initialt medfört betydande merarbete, men är ett led i att öka automatiseringen i produktionen av statistiken på sikt.

Risker och osäkerhetsfaktorer

En uppföljande riskkartläggning av ÅSUB:s IT-system och processer genomfördes i samverkan med Åda Ab för att säkerställa att planerade åtgärder förs framåt. E-tjänstverktyget för formulär och säker uppgiftsinlämning används inom alla personuppgiftsinsamlingar där utdrag inte görs direkt från register eller system. ÅSUB har också tagit i användning en mall för systematisk konsekvensbedömning i de fall då myndigheten behandlar känsliga data.

Produktionen av varuhandelsstatistiken försvåras av att uppgifter om skattegränshandeln mellan Åland och Finland inte går att få fram till följd av en större omstrukturering, där skatteuppbörden flyttats från Tullen till Skatteförvaltningen. Omläggningen förväntas medföra en betydande databrist för ekonomistatistiken under flera år.

ÅSUB bedömer att rekryteringen av kvalificerade statistiker och analytiker kommer att vara en riskfaktor framöver eftersom efterfrågan av kompetensen stigit påtagligt inom det privata näringslivet på Åland.

Redogörelse för den interna kontrollen

De europeiska riktlinjerna för officiell statistik som refereras i EU-förordning, liksom FN:s principer för officiell statistik har varit utgångspunkter för det fortgående kvalitetsarbetet som syftar till hög effektivitet samt relevant, opartisk och aktuell statistik. Därutöver regleras verksamheten främst av lagen om ÅSUB, statistiklag för Åland samt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Arbetsordningen som direktionen fastställt anger ansvarsfördelningen och beslutsnivåerna mellan befattningarna och funktionerna inom myndigheten.

Upprätthållandet av manualer för varje produktionsprocess har varit fortsatt prioriterat. Varje statistik- och verksamhetsområde har en ansvarig samt en ersättare för att säkerställa produktionen och kvaliteten. Vid prioritering mellan uppdrag tillämpas verksamhetsplanen och uppdragspolicyn som direktionen beslutat om.

Direktören följer upp ekonomin månatligen för att säkerställa att budgeten inte överskrids och att inkomsterna flyter in enligt fakturering. Direktionen behandlar budgetuppföljning med avvikelser samt information om publiceringar, projektaktivitet och andra aktuella händelser vid varje möte. ÅSUB har säkerställt att myndigheten alltid använder fyra ögon-principen vid tillämpningen av landskapsförvaltningens ekonomimodell, vid fakturahantering, kreditkortsfakturor och tjänsteresor. För varje roll finns en ersättare. Upphandling av IT-utrustning och -tjänster sker i samverkan med Åda ab alltid då det är möjligt och följer det IT-program som myndigheten årligen uppdaterar. Fakturering av ÅSUB:s uppdragsgivare sker i enlighet med leverans och avtal.

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, är en oberoende institution vars främsta uppgifter är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva forskning och utredningsverksamhet. ÅSUB producerar aktuell statistik inom ett stort antal områden. Inom forskningen och utredningsverksamheten är det samhällsekonomiska området centralt men verksamheten omfattar även många andra relevanta samhällsfrågor.

All statistik, alla rapporter och annat kunskapsunderlag publiceras på ÅSUB:s webbplats www.asub.ax.

Tel. +358 18 25490
info@asub.ax | www.asub.ax
PB 1187 | AX-22 111 Mariehamn